

Miljödepartementet

Yttrande över EU-kommissionens meddelande KOM (2008) 789 om en EU-strategi för invasiva arter (M2008/2740/Na).

Naturhistoriska riksmuseet har erhållit ovanstående meddelande på remiss och avger här sitt yttrande.

Naturhistoriska riksmuseet instämmer i bedömningen att spridningen av invasiva arter utgör ett stort hot mot den biologiska mångfalden, hälsa och samhällsekonomi och att det föreligger ett brådskande behov av åtgärder på EU-nivå. Museet anser följaktligen att det är positivt att KOM påbörjat arbetet med att utarbeta ett förslag till gemenskapsövergripande strategi mot invasiva arter.

Problemet är i högst grad internationellt och kräver en gränsöverskridande strategi. Naturhistoriska riksmuseet tillstyrker en strategi som bygger på de tre internationellt överenskomna stegen: 1) förebyggande åtgärder; 2) åtgärder för tidig upptäckt och utrotning; 3) åtgärder för kontroll och långsiktig begränsning.

Åtgärdsalternativ

KOM:s meddelande diskuterar fyra olika åtgärdsalternativ, vilka ej är att betrakta som uttömmande. Naturhistoriska riksmuseet instämmer i bedömningen att nuvarande europeiska regelverk och instrument är bristfälliga och att samordningen inom gemenskapen behöver ökas. Följaktligen förordar museet åtgärdsalternativet C) ”En övergripande specifik EU-rättsakt” med obligatoriska föreskrifter om gränskontroller, övervakning, rapportering, riskanalyser och åtgärder m.m.

Såsom beskrivs i meddelandet innebär den fria rörligheten inom EU att när väl oönskade arter släppts in underlättas deras spridning inom gemenskapen. Naturhistoriska riksmuseet instämmer sålunda i bedömningen att det är av yttersta vikt att åtgärder förstärks för att stoppa införsel vid de yttre gränserna. Museet anser dessutom att detta motiverar en strategi som inte försvagar enskilda medlemsstaters möjligheter att med nationella regelverk förstärka skyddet utöver de gemensamma åtgärderna där så bedöms nödvändigt. Sverige har sedan lång tid mer restriktiva regler mot införsel av levande organismer än vad som är vanligt i andra delar av Europa. En historisk anledning har varit skyddet av tamdjur mot rabies, mul- och klöv-sjuka och andra epizootier. En restriktiv hållning tillsammans med vårt

geografiska läge och klimat har gjort Sverige och övriga Norden mindre drabbat än andra länder i Europa och bör så förbli.

Tidig varning och information

Naturhistoriska riksmuseet instämmer i slutsatserna att ett system för tidig varning, respons och information, inklusive regelbundet aktualiserade förteckningar och effektiva responsåtgärder, bör införas skyndsamt. Detta kan göras innan strategin har fullbordats.

Kompletterande synpunkter

En stor brist i KOM:s meddelande är att ansatsen begränsas till artnivån. Problemet med införsel och etablering av främmande genotyper berörs ej alls i meddelandet. Naturhistoriska riksmuseet anser att en kommande EU-strategi bör innehålla åtgärder även på denna nivå. Det är vanligt att samma arter förekommer i geografiskt åtskilda populationer med olika genetisk sammansättning som kan representera viktiga lokala anpassningar, vilka kan brytas ned om genetisk uppblandning med främmande populationer sker.

Det är av stor vikt att en europeisk strategi tar bredast möjliga ansats vad gäller samverkan med olika sektorer i samhället som kan medverka till att begränsa spridningen av invasiva arter. Således bör berörda näringar, intresseorganisationer och allmänheten engageras och informeras. Uppförandekoder bland näringsidkare kan bidra till ökad restriktivitet, liksom ekonomiska styrmedel, såväl positiva som sanktioner.

Betydande resurser kommer behövas för övervakning och rapportering. I meddelandet nämns DAISIE som ett exempel på en viktig informationskanal. En annan viktig aktör i dokumentationen av utbredningen av arter är GBIF, och ytterligare viktiga databaser bör knytas samman i en europeisk infrastruktur. Det europeiska projektet "Lifewatch" kan här bli ett viktigt instrument.

Rapporteringsmöjligheter över Internet är en viktig del, men det kommer också krävas taxonomisk kompetens för att belägga information om artförekomster. Naturhistoriska riksmuseet har, tillsammans med andra europeiska naturhistoriska museer och forskningsinstitutioner, en viktig roll i övervakningen genom sin expertis inom taxonomi, biodiversitetsinformatik, DNA-baserad artövervakning ('DNA barcoding') m.m.

För att bedöma hur den biologiska mångfalden påverkas av invasiva arter, liksom av andra hot, krävs utökade insatser för kartläggning, analys och informationsspridning om arters och genotypers förekomster så att korrekta bedömningar kan göras av vad som är naturliga förhållanden eller negativa trender.

Betydande insatser behöver göras för att öka medvetenheten i samhället om konsekvenserna av spridningen av främmande arter och genotyper. Naturhistoriska riksmuseet och andra museer har en viktig roll genom att vara en arena där forskning och åtgärdsstrategier kan nå ut till allmänhet och andra målgrupper.

Beslut i detta ärende har fattats av överintendent Jan Olov Westerberg efter föredragning av Thomas Lyrholm och hörande av Per Ericson.

Jan Olov Westerberg
Överintendent

Thomas Lyrholm
Forskningshandläggare

Naturhistoriska
riksmuseet

YTTRANDE

4 (5)

2008-01-12

Dnr 10-744/2008

Synpunkter

Beslut i ärendet har fattats av undertecknad överintendent. Ärendet har handlagts av xxx, xxxintendent, Naturhistoriska riksmuseet.

Jan Olov Westerberg

XXXX